

БЕС

The translation of this work has been supported
by the Institut Ramon Llull

Превод ове књиге објављен је уз подршку
Института Рамон Љуљ



БЕС



Себастија Алзамора

С каталонског превела
Јелена Петановић



Наслов оријинала
Sebastià Alzamora:
RÀBIA

Copyright © 2021 Sebastià Alzamora i Martín
Copyright © 2026. за српско издање, Хеликс

The Serbian edition is published by arrangement with
MB Agencia Literaria S.L. through Corto Literary d.o.o.

Издавач
Хеликс

За издавача
Бранкица Стојановић

Уредник
Бојан Стојановић

Лектор
Весна Ђукић

Штампа
Ф.У.К., Београд

Типографија
Adobe Text Pro

Прво издање

ISBN: 978-86-6024-149-0

Смедерево, 2026.

www.heliks.rs



**Co-funded by
the European Union**

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

САДРЖАЈ

Први део

Један 9

Два 35

Три 61

Други део

Један 81

Два 119

Белешка о њисцу 154

Белешка о њреводиоцу 155

ПРВИ ДЕО

Један

Било је тешко пробити се до мора. Нарочито предвече, кад смо Тејлор и ја ишли у шетњу. Терасе кафића биле су препуне људи, купачи су долазили и одлазили с плаже, возачи електричних тротинета покушавали су да нас заобиђу у последњем тренутку, цигери су излазили да трче шеталиштем километрима горе-доле, црнци су од стола до стола продавали бижутерију, сатове, сувенире. Девојке су већ биле обучене за вечерњи излазак, младићи их гледали ослоњени на палме, прекрштених руку, са заводничким осмесима и наочарима за сунце које нису скидали ни дању ни ноћу. Осећао се мирис вафла и роштиља, крема за сунчање, прејаких парфема и соли, видели су се штандови са шејковима, сладоледом, соковима и енергетским пићима, чула се електронска музика и регетон до даске. Разговори су се водили на сав глас, док су времешни парови или старији од њих више волели да пију у тишини, свако утонуо у своје мисли или празне главе, гледајући или не гледајући у сплет боја сунчевог заласка иза линије хоризонта.

Нисмо морали да пролазимо туда, али ипак смо то радили сваки дан. Ујутру смо ишли у парк поред обале, али смо вечерњу шетњу обављали поред мора. Мислим да је Тејлор тај метеж забављао, а морам да признам, и мени се допадао. Привлачио ме је контраст између смеђих и ружичастих тонова неба и неонског светла које је већ обасјавало локале, а на чудан начин такође су ме привлачили хотели и блокови зграда од десет и дванаест спратова, тик уз неколико рибарских кућица преосталих у Бељависти. Поједини хотели били су старији, више од педесет година, и изграђени су у време раног процвата туризма, али су недавно реновирани и представљени као бутик-хотели с четири или пет звездица, с привилегованим положајем одмах уз плажу. Немци или Енглези или Французи или Италијани које су успеле да заведу фотографије на интернету, плаћали су за хотел или апартман високе категорије, да би се касније нашли у старој и оронулој згради, смештеној усред краја са студијима за тетовирање, стриптиз баровима, борделима и пабовима. Било је забавно гледати пензионисане Европљане дубоког џепа, или младе брачне парове с децом, како полако излазе у вечерњу шетњу окружени преварантима, проституткама, дилерима, продавцима пива у лименкама, од којих је већина била спремна да им украде новчаник или торбицу на први знак непажње. Уз морску обалу везивао сам и још увек везујем сећање на једног Немца који је подригивао и пљубао, све у исто време, док смо Тејлор и ја пролазили поред њега.

Упркос томе нисам избегавао обалу, напротив. Мислио сам да ћу тамо набасати на Каминаду, који је повремено свраћао у Бељависту, и кад би се то догодило, одлазио је у неки од барова које сам и ја често посећивао, међу којима је био и Миров бар. Каминада је био новинар и говорио је како у неким од тих локала повремено налази материјал за своје репортаже. Можда је то био разлог, а можда је ишао тамо само да пије и мува девојке. Ја сам волео да разговарам с њим, јер је био један од ретких у Бељависти с ким сам могао да причам на каталонском и јер му се свиђала Тејлор. Било је људи који су од ње бежали, јер се многи плаше великих паса, али Каминада ју је чешкао по глави и није се бунео кад би се она пропела на задње ноге а предње му стављала на груди, што је био њен начин да поздрави пријатеље. За Тејлор су пријатељи били сви људи с којима бих застао да проћаскам, макар накратко. Каминада је био висок човек, али, кад би се Тејлор усправила, достигала је скоро метар осамдесет.

Миров локал увек је нудио друге разлоге да се тамо задржим и без Каминаде. Мирослав, кога смо сви звали Миро, и његова жена Вера, били су Срби који су дуги низ година живели у Бељависти. Послом су почели да се баве тек пре годину дана. Био је то делимично бар, делимично студио за тетовирање, јер су и Вера и Миро раније радили по таквим местима. Тако су се и упознали. Он је био снажан човек, својом појавом изазивао је страхопоштовање. Ипак, љубазно се

опходио према муштеријама, никад се није смејао, али се трудио да буде срдчан. Она није била лепотица, али је имала предиван осмех, и свима је нудила колачиће које је управо извадила из свог малог електричног шпорета. Локал није имао име, или се не сећам да га је имао, али му је предност била јер је имао шанк одмах уз прозор, тако да смо могли да пијемо на улици. То је у Бељависти лети било могуће само предвече кад умине врућина и дуне благ поветарац. Пушачи су тамо на миру могли да упале своје цигарете. Ја сам престао да пушим, али ми је с Тејлор било боље да седим напољу него у кафићу. Дању су служили кафу уз Верине колачиће, који су, мора се признати, били веома укусни.

Тог дана Каминада је био одлично расположен, што је уосталом за њега било уобичајено. „Јеси ли видео ове?“, упитао ме је. Мислио је на групу Немаца, можда двадесетак њих, мушкарце и жене, који су пролазили низ Улицу Пршуте, на двадесет корака од Мировог и Вериног бара, парадирајући попут карневалске поворке. Били су обучени као нацисти, судећи по шапкама са месинганим амблемом орла и мртвачке главе. Носили су те исте симболе и на црним заставама и на транспаренту који је личио на онај који се носи на челу поворке демонстраната, на коме је писало: Вафен СС. Били су пијани, смејали су се и викали. Носили су мегафон повезан с мобилним телефоном и музика је из њега трештала појачана до бесвести. Жене су биле огрнуте марамама за плажу,

већина њих у горњем делу бикинија мада су две-три показивале груди. Мушкарци су ишли у бермудама и папучама, многи од њих без мајице, или у незакопчаним хавајским кошуљама. Врућина је била лепљива, влажна и трајала је већ данима. Двојица мушкараца су, поред нацистичке шапке, носили и грудњаке с огромним, лажним сисама и млатили њима у ритму музике испијајући пиво или га просипајући себи по главама и вештачким грудима. „Као у *Нагзирачима*“, рекао сам. „*Нагзирачима*?“, поновио је Каминада. „Стрипу из осамдесетих“, одговорио сам му, „после су направили филм и серију, али стрип је био бољи“. „Ах“, одговорио је Каминада.

Неки од чланова поворке зауставили су се пред Дојчер Киоском, малим супермаркетом који је у то доба године био отворен двадесет четири сата и у коме су Немци куповали воће, цигарете, кондоме и алкохол. Флаше су, пошто би их испили, остављали бачене на улици, песку или плажи, заједно са остацима воћа и употребљеним кондомима. На улазу у Дојчер Киоск било је неколико степеника и један од Немаца с вештачким сисама саплео се и пао колико је дугачак. Просуо је пиво, које се накратко запенило и испарило на ужареном тротоару. Из кесе коју је носио испале су му плоснате брескве, парагвајке; људи и точкови су их врло брзо изгазили. Лажни нациста је остао да лежи окружен својим пријатељима који су стајали поред њега смејући се и гестикулирајући, уз гласну музику. Тек кад су аутомобили

почели да им трубе постали су свесни да су направили застој. Онда су помогли пријатељу да устане и наставили својим путем, плешући, смејући се и ометајући возила. Сигурно су се упутили у Мегапарк, дискотеку на отвореном која се налазила на само двеста метара од Улице Пршуте, где су могли да пију целу ноћ слушајући певаче и групе који се појављују у немачким музичким шоу програмима.

„Невероватни су“, изјавио је Каминада док нам је поворка нестајала из видокруга. Ми смо били у доњем делу Улице Бартомеу Салва, што је било право име Улице Пршуте, названој тако јер се горе уз улицу налазио бар Сан Сиро, који је на фасади имао неонку у облику силуете свињске плећке. Из неког разлога имена улица у овом делу града била су или религиозна или су потицала из историје Римског царства. Заједно су се нашли Света Барбара, Тразименско језеро, картагински генерал Ханибал, Свети Дијего, у споју историјских епизода без нарочитог смисла. Најважнија тачка Улице Пршуте била је једна огромна пивница у парку по имену Биркениг, која је била отворена двадесет четири сата и где су служили пиво у криглама и кобасице на жару. Тај део улице био је пешачка зона. Одједном, док су се Немци из наци-поворке удаљавали, испред Биркенига се појавила група црнаца с бубњевима у рукама и почела фуриозно да удара. На тераси кафића Нијагара, преко пута Биркенига, породице су пре вечере долазиле да попију пиће. Једнима се свидео долазак

црнаца са удараљкама, други су их гледали с гађењем. Један од разлога мог одласка у Мирон бар била је музика: тамо си могао да слушаеш све, од Џона Мејола до Дејвида Бромберга, од Сесил Маклорин Салван до Бистс ов Бурбон. Али ако би на улици претерали с лупњавом, музика коју су бирали Вера и Мирон губила је своју драж.

За шанком је Пако покушавао да објасни Бали како зарађује за живот. Каминада и ја смо скренули пажњу на тај разговор, иако сам ја знао чиме се Пако бави. Поправљао је намештај, врата и ролетне у вилама богатих Немаца, у крају званом Отров, који су населили богати странци кад су рибари и радници из некадашњег каменолома оданде истерани. Одлазио је где год би га звали са својим алатом који су углавном чиниле крпе, шмиргле, шпахтле, нафта и ланено уље, и бацао се на стругање старог дрвета које је требало вратити у живот, или ако не, бар у пристojно стање. Посао му се и састојао само од стругања и лакирања. Пошто се бавио поправљањем врата и ролетни више него намештаја, било му је практичније да одлази код муштерија него да раставља делове које је после требало да носи. Пако ионако није имао кола у којима би их превозио и морао је да унајмљује људе за то, што је додатно компликовало ствари. Није могао да изнајми кола јер му је на суђењу због вожње у алкохолисаном стању судија одузео дозволу на две године, а од тада није прошло ни осам месеци. Поред тога, Пако је већ био познат закону. Провео је неко

време у затвору јер је претукао Циганина у Бањи. Ову причу смо Бали и ја, као и остали уобичајени посетиоци Мировог локала, већ знали, али Каминада није. „Реци то Каминади“, насмејала се Бали. Онда јој се Тејлор приближила и трљала главу о Балина колена, што је обично радила кад се Бали смејала. Тејлор се свиђало како се Бали смеје, њен смех био је звонак, и свиђало јој се што се око ње ширила радост, а своју захвалност изражавала је трљајући главу људима о ноге или крило. И Бали је годило што јој Тејлор посвећује пажњу, па јој је узвраћала миловањем, или чешкањем испод врата или иза ушију и нежним речима као да је у питању мало дете. Онда би Тејлор напола затворила своје велике и тамне очи и задовољно се стресла. Ја сам иначе људе делио на оне који су радо прихватили да им се Тејлор таре о ноге и колена, и оне друге којима је то сметало. Признајем, и мени се допадало кад се Бали смејала.

„Да ли си нормална? Шта има да причам овом човеку?“, бунио се Пако, али је после неколико тренутака поново започео причу јер је била најбоља коју је имао. Пошто је дуго година био навучен на кокаин, постао је стални посетилац Бање. Сви су знали да је то сиротињско насеље било епицентар набавке дроге на острву, иако ју је било и у самој Бељависти, по Курсаковим локалимa, попут Мегалпарка, или у кафићима браће Пасквал, попут Биркенига или Сан Сира у Улици Пршуте. Полиција је то знала. Била је поткупљена до те мере да су неки инспектори заправо

радили за локалне криминалце, а задатак им је био да из посла избаце независне дилере који би се усудили да уђу на ту територију. У Бељависти, чак и најситнији дилери морали су за сваки грам кокаина добити дозволу браће Пасквал или Курсака, који су после дугогодишњих сукоба поделили терен. Међутим, Цигани из Бање били су прича за себе. Сиротињско насеље било је велики супермаркет дроге. Чак су и Курсак и браћа Пасквал знали да морају да их поштују, ако не желе да започну рат који им не би донео никакву корист већ само гомилу проблема.

Наравно, Каминади је све ово било познато. „Али испричај му своју причу“, упорно га је наговарала Бали, која се поново насмејала и почешала Тејлор иза ушију. И тако је Пако коначно одлучио да исприча како се, кад је једне вечери дошао у Бању по робу, посвађао с неким Циганима и на концу их је прегазиио комбијем, јер је тада још увек возио комби. Сећао се Пако врло детаљно те ноћи. На неасфалтираном путу који води до насеља кола су стајала у дугачком реду. Као и увек, било их је разних: јефтиних, пуних студената, и оних скупоцених која су возили људи с парама. У насељу се обртао велики новац и знало се да у многим страћарама, испод плочица или у душецима Цигани чувају хрпе новчаница. „Бања је демократски простор, све спушта на исти ниво“, нашапио се Каминада, и Пако се потрудио да се насмеје али је Бали погледала и Каминаду и њега као да су луди.

Пако се сећао још ствари, да се оданде виде све звезде на небу и да је чак видео и једну падалицу. Сећао се и мириса ноћи и окупане земље, али за разлику од тога, колико год се трудио, није могао никако да се сети зашто се посвађао са Циганима. Сећао се само да се бесан попео у комби, да га је упалио, да Цигани нису хтели да се помере, да су стајали поред неких упаљених металних канти, у Бањи увек горе неке металне канте. Да је дао гас, да су точкови подигли облак прашине и шљунка, да је видео како се канте руше и два Циганина падају на земљу и да је зачуо псовке и узвике док је бежао што брже. Намерно није палио светла, да му не би видели таблице. Да га је, кад је стигао до куће својих родитеља – Пако није био млад, али је проводио дуге периоде у породичном дому – полиција већ чекала, и чим је изашао из комбија одузели су му кокаин, ставили му лисице и натерали га да уђе у полицијски аутомобил. Да је кроз прозор аутомобила видео оца како одмахује главом и мајку као плаче на тротоару. Да је био два дана у ћелији док га нису осудили по кратком поступку – њему су увек брзо пре-суђивали – и морао је да оде на годину и три месеца у затвор, због покушаја убиства, а изашао је раније због доброг владања. Није све било лоше, говорио је Пако, јер му је боравак у затвору омогућио да се скине, после тога више никад није ушмркнуо кокаин. Алкохол, додуше, није оставио и због тога су му одузели дозволу на две године. Зато је било

најпрактичније да одлази до вила у насељу Отров и поправља врата и ролетне, струже и лакира, чак и понеки комад намештаја, мада је он највише волео да резбари. „Резбариш? Шта резбариш?“, упитала га је Бали. „Дрво“, одговорио јој је. „За то сам се школовао“, додао је и Бали је почела да се смеје понављајући: „Школовао се, школовао се.“ Онда му је Каминада рекао како је то много добар посао и како би с временом могао да отвори своју радионицу. Пако му је стидљиво одговорио да већ десет година има радионицу, али да је, нажалост, не одржава.

Разговор је прекинула Буе, која је изашла из просторије за тетовирање („атељеа“ како га је Вера звала), пошто су јој управо истетовирали три руже с крвавим трњем на десном рамену. Црвена боја ружа и крви сјајила се на њеној црној кожи. „Одлично ти стоји“, одушевљено је рекла Бали. Вера, која је била аутор тог уметничког дела, изашла је из атељеа шепурећи се као паун, спремна да прими похвале за свој посао. Каминада, Бали, Пако и ја смо то и учинили. Чак се и Миро осмехнуо и на тренутак прекинуо да служи муштерије. „Да ли ћеш урадити још неку, Буе?“, упитао ју је. Буе је раширила руке и окренула се око себе. Носила је мајицу без рукава и кратке панталоне па су јој се виделе све тетоваже – између лопатица мали ружичасти бик, у част њеног имена, на листу леве ноге Исусово срце, у част њене мајке која је била верник, и ова коју је управо урадила. „Има још много слободног места“, одговорила

му је. „Инспирише ме, она је моја муза“, запевала је Вера. „Зар ти се не допада ова црнкиња?“, шапнуо ми је Каминада на уво и осмехнуо се. Пако је упитао Буге може ли да је фотографише мобилним, јер би, према њеном лику, желео да изрезбари једну црну Богородицу са тетоважама. Направиће је од маслиновог дрвета које је најотпорније, баш као Буге. Бали се поново насмејала, а ја сам помислио како има диван осмех.

Следећег јутра, док смо стављали опрсницу и поводац, свирао је Телеманов Кончерто гросо. Кажем „стављали смо“ јер ми је Тејлор ретко дозвољавала да јој на миру ставим опрсницу, као што је то радила већина паса. За Тејлор је играње с опрсницом био део ритуала одласка у шетњу, додуше само јутарње шетње, јер кад смо излазили увече то није радила. Дан смо увек започињали истим радњама: ја бих раширио опрсницу, и настојао да намамим Тејлор да у њу угура ноге, или барем једну предњу ногу. Онда би дошао тренутак да подигнем опрсницу преко ње, или да пробам да јој угурам ногу која је остала напољу, што није било тако лако, јер је знала како да се извуче и остави ме с опрсницом у рукама. „Тејлор, ти блесави псу“, говорио сам јој, а она ме је посматрала с равнодушношћу некога ко ужива у тренутку и намерно га отеже. Волео сам да пустим музику, на пример Телеманов концерт, док

не успем да завршим задатак, закачим опрсницу и вежем јој поводац. Могло је да прође између једног и шест минута, у зависности од дана, знам то јер сам дошао до тога да мерим време. Понекад сам чак имао времена да нешто запишем. Тог дана, на пример, док је одуговлачила с опрсницом, записао сам на рачуну из супермаркета (увек пишем белешке на рачунима из продавница) нешто што сам од некога, на неком месту, чуо пре неколико дана и чега сам се поново сетии: „Нису мртви ти који сметају.“

Афричка прашина је претворила ваздух и сунчеву светлост у густу смесу која је иритирала очи и застајала у грлу. Као и сваког дана, кренули смо узбрдо, до парка поред обале, иако је звати га парком било више израз добре воље. У ствари радило се о боровом шумарку који су заградили зидовима и металним оградама. Био је окружен блоковима зграда, у чијим приземљима су се налазиле продавнице сувенира, салони за тетоважу и барови са хостесама који су радили само ноћу. У дну парка назирала се безоблична, безбојна плажа.

Чак је и борова шума у том парку била ружна. Била је густа, али уместо да одише снагом, дрвеће је деловало клонуло, било је превише танко. Земља у парку је била покривена песком пуним шишарки и борових иглица. Корење борова протезало се изван граница парка правећи неравнине на тротоару и ивичњацима. Цео тај комплекс одавао је утисак запуштености. Многи су само користили парк као пречицу до

тржног центра који се налазио са западне стране или као стратешко место сусрета, нарочито у ситне сате. Увече је парк био затворен али је зидове било лако прескочити, метална ограда била је на више места пробијена, а из општине никад нису дошли да је поправе. Власти и општина се углавном нису бавили Бељавистом: сви су градили, продавали, крали, улазили и излазили како им драго. Ако је неко у Бељависти имао проблем с полицијом, значило је само да није био довољно богат да их поткупи новцем, дрогом или проституткама.

Мени су се допадала игралишта за децу. У парк су током лета постављали разне атракције: мали рингишпил, машину за пецање гумених патака и замак са душецима за скакање. У углу је стајала биста посвећена неком фашистичком великану. Био је то један од многих споменика диктатуре који је опстао а да нико на то није обраћао пажњу. Тејлор и ја смо углавном излазили у време када су долазили људи задужени за рингишпил. Један од њих је био дебео а други мршав, пушили су нон-стоп и изгледали нездраво, што је често случај са људима који раде у луна-парковима.

Кад би се рингишпил покренуо, са звучника би се зачуо звук сирене, а затим би кренула нека популарна песма и упалила би се разнобојна блештава светла. Рингишпил сам звао „коњићи“ али тамо је било и аутомобила и камиона, у свакоме од њих по једно или два детета. Чим би се сирена огласила, деца и родитељи би кренули да се приближавају привучени

музиком и светлима. Свиђало ми се што се систем наплате у луна-парковима није променио од мог детињства, пре четрдесет година: требало је купити жетон који је служио за једну возњу. „Где ово иде?“, упитао је дечји гласић, док су се остала деца пела на своја кола и камионе и смештала се. „Нигде“, одговорила је мајка, „треба да га даш чики кад дође“. Дебели човек је продавао жетоне а мршави их је скупљао, тако је функционисало. „Кад ће да крене?“, питао је други дечји глас. Атракција се звала Рели 3000 – чудни су детаљи који се урезају у памћење – и била је врло лепа, у црвеној, плавој и белој боји, и са надстрешницом украшеном животињама и ликовима из Дизнијевих цртаћа.

Потом је Тејлор почела да се креће по песку помало узнемирено: знак да треба да врши велику нужду, што је иначе радила у парку код обале. Свакодневни покрети вађења кесице, њеног стављања на руку попут рукавице и скупљање измета, баш тог дана су ме навели да се сетим стихова које сам запамтио. Говорили су: „За острво ме заболе / Можеш га потопити али после исплива на површину / као говно“. Не заслужују да буду упамћени али ствар је у томе да више не могу да их избацити из главе.

Дечји повици допирали су помешани с музиком са рингишпила и пријатним мирисом зрелих банана. Тејлор ме је тужно гледала, као да се извињава што ме приморава да радим тај посао. Тејлор је била добродушна, и то нам је, парадоксално, често стварало

проблеме: неки нису очекивали да тако велики пас може да има пријатељске намере и плашили су се. Било је разумљиво, не кажем да није. Мислио сам на то док сам кесицу с изметом бацао у канту коју се неко сетио да постави. Та канта за измет кућних љубимаца још је јасније истицала шта су све посетиоци парка морали да подносе кад се радило о чистоћи. Лименке и флаше пива, сокова и енергетских напитака, опушци и празне кутије цигарета, кутије за пицу са остацима хране, тампони, кондоми и коришћени улошци гомилали су се на малим дивљим депонијама разбацаним по целом парку. Требало би да будемо захвални што су пре неколико година отерали наркомане, који су до тада долазили да се боду на теренима за тенис и фронтон*, три улице ниже. Место и даље није било пријатно за љубитеље трамполине, гумених патака или за мале возаче Релија 3000. Као и за мирољубиве шетаче паса. Али смо зато могли да рачунамо на одличну канту за ђубре у коју ћемо убацивати измет наших љубимаца, упркос томе што смо морали да је делимо са свима онима који су је користили да по њој гасе цигарете.

Одједном се појавио Киви, патуљасте јоркширски теријер, да оповргне теорију о Тејлор као недружељубивом псу. Киви је имао мало више од килограм, а Тејлор скоро четрдесет. Име је добио по свом

* Фронтон је терен ограђен с два зида или једним зидом који се користи као игралиште за баскијску пелоту, игру у којој играчи лопту одбијају руком, рекетом или дрвеном палицом. (*Прим. прев.*)

изгледу: био је округласт, чупав, и са шишкама које су му падале на очи заиста је подсећао на воће. Његово име било је прави погодак власнице, симпатичне, младе бринете која је говорила шпански с нагласком из Кордобе. Дуже време смо се поздрављали у пролазу, захваљујући пријатељству наших паса, па ми се учинило да је прекасно да је питам како се зове. Требало је да то урадим раније, помислио сам, сада би то било некултурно. Тако никад нисам сазнао како се зове, ни она није питала за моје име, вероватно из истог разлога. Кад бисмо их срели, Киви би се толико обрадовао да би се преврнуо на леђа, а Тејлор би га лизала и голицала њушком. Више пута се десило да се Киви упишки и то од среће и узбуђења које би га обузело. Кивијева власница и ја бисмо се смејали, а Тејлор би често за тренутак оставила свог другара и пришла његовој газдарици да је поздрави. Кад би се пропела на задње ноге била је висока скоро као девојка, ставила би јој шапе на рамена што би засмејавало Кивијеву власницу. „Тејлор је врло дружељубива“, рекла је. Такође се сећам да ме је питала да ли сам јој дао име по Тејлор Свифт. „По коме?“, упитао сам. Истина је да у том тренутку нисам знао о коме говори, али чини ми се да је помислила како сам неки глупан.

Растали смо се, оставили за собом децје игралиште и павиљон који је служио као башта за два кафића и спремили се да напустимо парк. На излазу смо застали да пропустимо човека у инвалидским

колицима на струју са четири шпанске заставе, две напред и две позади. Испред нас, на крају стрме улице, између блокова зграда, назирао се делић хоризонта, растопљеног у набраном небу, и густа и равна трака мора. Тада сам одлучио да прошећемо још мало, у правцу каменолома.

Идући једним од споредних путева који су повезивали градско језгро с ауто-путем, пролазило се поред каменолома, који се у последње време често појављивао у медијима због притужби комшија. Испред својих кућа и на осталим местима видљивим са ауто-пута, окачили су плакате на којима је писало: „Желимо да дишемо“, и друге сличне ствари. Биле су то сажете и узнемиравајуће поруке. Становници су пријављивали да каменолом функционише без неопходних дозвола као постројење за производњу тла стабилизованог цементом. Осим тога, у екстракционом постројењу се, тајно, обављало и дробљење. Ту се млело све: гвожђе, жице, шут, азбестне плоче, кућни апарати, батерије, било шта. Камиони су непрекидно улазили и излазили, довозећи грађевински отпад и одлазили натоварени цементном прашином – истом оном која се ширила наоколо и прекривала и куће и усева слојем дебелим и до два прста. Прашина је такође улазила у тло и уносила тешке метале у водоносни слој који је снабдевао ово подручје. Постојала је опасност да се после неког времена затрује вода за пиће целог града. Но, биће довољно да прође десетак година да се одговорност избегне. Властодршци ће

се променити, предузетници уложити новац или га однети у неки фискални рај, а мртви ће бити мртви. Жалила се само група појединаца који су живели у кућама с једне и друге стране ауто-пута, који су били нико и ништа. Или мање од тога. Похлапа суграђана – чак и оних који од каменолома нису имали никакве користи – била је јача од њихових жалби. Гледао сам у дубину каменолома, обрнути кратер огромних димензија који су гулила два багера. Док су се пели и спуштали по зидовима каменолома, подсећали су на играчке. Ако тај кратер икада буде бљунуо ватру, урадиће то у утроби земље. Спалиће острво изнутра а душу му испећи на жару. А из унутрашњости тог кратера изаћи ће џинови, који су тамо спавали хиљадама година на својим креветима од тектонских плоча, и вратити се да владају Земљом.

Прошли смо поред каменолома и кућа, и поред једног игралишта за голф које је било тик уз ауто-пут, и наставили још неко време све док нисмо стигли до неасфалтираног пута. Како смо одмицали, жамор саобраћаја се смањивао, док није скоро потпуно замро. Неасфалтирани пут ишао је узбрдо и сасвим на врху, иако смо још могли да видимо зграде и море, Бељависта се назирала далеко, у магли, попут фатаморгане, попут неизвесности.

Пошто никог није било у близини, скинуо сам поводац с пса који је почео задовољно да трчи. Поред нас су била имања, њиве, ливаде. Већина их је била напуштена, прекривена коровом; на тек неколико

било је засађено воће. Поред пута смо повремено наилазили на отпатке: индустријску амбалажу, празна паковања цигарета. Видели смо и две мале депоније, једну с намештајем и грађевинским отпадом, и другу са одбаченом белом техником. Како смо настављали шетњу, количина отпада се смањивала и открили смо да се пут шири у малу мрежу стаза које су ограђивале имања. Нека имања била су без кућа; на неким су шупе биле проширене и претворене у стамбене јединице, или су на њима биле подигнуте виле, све без дозволе. У неким од њих видело се да неко живи, иако је већина служила власницима као викендице, место за организовање ручкова и журки. Покушао сам да се присетим када сам последњи пут био на некој журци или ручку с другим људима, и изненадио се кад сам схватио да је прошло много више него што сам мислио. Видео сам како Тејлор излази с пута и улази на њиву на којој је била посађена нека висока житарица – мислим да је била пшеница – и изгубио сам је из видокруга. Повикао сам да се врати: правила се да ме не чује, али сам на пола пута видео неке јаребице како узлећу, и засмејало ме је како баш Тејлор, потпуно навикнута на живот у стану, покушава да се претвара да лови. Посматрао сам како се враћа: кренула је уз ивицу парцеле, где није било ништа посејано, и потрчала брзо, пуна усхићења. Изнад нас, не превише високо, једна грабљивица летела је лагано у потрази за младунцем птице или зецом које ће претворити у плен. Њено

споро кретање било је необично, као да уместо да лети, виси сама од себе или окачена о небо.

Тамо је, на сеоским путевцима, такође било топло, али не тако спарно као у Бељависти, где је због гужве и близине мора ваздух био тежи. Било је пријатно бити ту, ходати без циља, уживати у шетњи. Наишли смо на имање са закључаном капијом: ограда с решеткама била је претерано висока и раскошна, свуда око ње били су натписи да је кућа заштићена камерама. С обе стране ограде уздизао се зид са стубовима, а на њему је стајала табла са уклесаним љиљанима на којој је златним словима писало: Стриптиз клуб, Бељависта. Бељависта, плажа и бања, био је кутак за разоноду младих, сиромашних и пијаних Европљана, као и богатих, старих и порочних.

До мене је допро звук звона, и ускоро сам, у даљини, угледао овце како пасу на једном пашњаку. Знао сам да у близини Бељависте има пастира и сточара, али ме је обрадовало што их видим, јер су ме вратили у одређене тренутке мог детињства.

Одједном су се појавила два пса и потрчала према Тејлор. За тренутак сам се показао што сам је оставио да безбрижно лута толико дуго. Помислио сам да би могла настати чарка и позвао је. Међутим, она није обраћала пажњу: стајала је на кривини, поред рушевине зида који је ограђивао имање, и била усредсређена на два незнанца која су дошла да је ођуше.

„Не узнемиравајте се, мужјаци су, а ваша је женка“, зачуо се мушки глас. Пастир је био низак и мршав, с

капом на глави и томпусом заденутим за угао усана, као да представља архетип. Пришао ми је: на качкету му се видела марка неког произвођача сточне хране, носио је малу минђушу у једном уху. „Мужјаци и женке се не свађају, а пошто она није у терању, нема проблема“, насмејао се. „Пау! Микел!“, повикао је, и две животиње су му одмах послушно притрчале. Тејлор је такође дошла до мене и ухватио сам је за образе и помазио по глави. „Немој тако да ме плашиш“, рекао сам јој. Засмејало ме је што се пастирови пси зову Пау и Микел, и то сам му рекао. „И твој пас је добио име по некој особи, зар не?“, констатовао је, смејући се. Остао сам затечен јер је био у праву, али сам на то потпуно заборавио.

Пастир се звао Рамон и мислим да сам му се свидео јер је наставио да разговара са мном. Рекао ми је да има шездесет осам година, од којих је више од шездесет провео изводећи овце да пасу по овим ливадама. Само два пута је путовао. Једном у Малагу, други пут у Рим, оба пута због жене (али не исте, нагласио је). Такође ми је честитао на Тејлорином добром васпитању, назвавши је „лепо васпитаним псом“. „Хвала“, одговорио сам му, и упитао сам како то да су Пау и Микел, осим што су послушни, тако умиљати и љупки. „Они су бордер колији“, рекао ми је. „Раније смо увек имали домаће овчарске псе, али и ови су веома добри“. Док смо нас двојица разговарали Пау, Микел и Тејлор су се спријатељили.